

Tieslietu ministrijas skaidrojums par Eiropas Komisijas uzsākto tiesvedību par notāru pilsonības jautājumu Latvijā

Publicēts: 24.03.2014.

[Informācija presei](#)

Latvijas Republikas diskusija ar Eiropas Komisiju par notāru pilsonības jautājumu ir aizsākusies jau 2006. gadā. Latvija Republika savu nostāju par pilsonības prasību notāriem ir uzturējusi visu laiku, atbildot uz Eiropas Komisijas formālo vēstuli 2006. gadā, argumentēto atzinumu 2008. gadā, kā arī 2012. gadā atbildot uz Komisijas papildus argumentēto atzinumu.

Tā kā Eiropas Komisija nav spējusi vienoties ar Latviju par pilsonības prasības notāriem atbilstību ES tiesībām pirmstiesas procesā, Eiropas Komisija ir nolēmusi vērsties Eiropas Savienības Tiesā. Jāatzīmē, ka Eiropas Savienības Tiesa ir vienīgā Eiropas Savienības iestāde, kas var konstatēt, vai Latvija ir pārkāpusi Līguma par Eiropas Savienības darbību normas.

99) Līguma par Eiropas Savienības darbību 258. pants nosaka: „Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu Līgumos paredzētu pienākumu, tā sniedz argumentētu atzinumu par attiecīgo jautājumu, vispirms dodot attiecīgai valstij iespēju sniegt savus paskaidrojumus. Ja attiecīgā valsts Komisijas noteiktajā termiņā neizpilda šā atzinuma prasības, Komisija var griezties Eiropas Savienības Tiesā”. Līdz ar to Eiropas Komisijas prasības pieteikums Eiropas Savienības Tiesā ir nākamais solis, lai atrisinātu domstarpības starp Eiropas Komisiju un Latvijas Republiku un pareizi piemērotu Eiropas Savienības tiesības.

Ņemot vērā līdzīgas problēmas citās valstīs, Latvijas Republika arī bija iestājusies lietās C-47/08, C-50/08, C-51/08, C-53/08, C-54/08, atbalstot Beļģiju, Franciju, Luksemburgu, Austriju, Vāciju. Eiropas Savienības Tiesa šajās lietās ir pieņēmusi minētajām valstīm negatīvus spriedumus, norādot, ka pilsonības nosacījums notāriem ir pretrunā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 49. panta nosacījumiem, pamatojoties uz to, ka Eiropas Savienības Tiesas ieskatā neviena no attiecīgajās dalībvalstīs veicamajām notāru darbībām nav tieša un specifiska dalība valsts varas īstenošanā. Līdzīgu spriedumu Eiropas Savienības Tiesa ir pieņēmusi arī lietās pret Portugāli (C-52/08), Grieķiju (C-61/08) un Nīderlandi (C-157/09).

Saskaņā ar ES tiesībām (Līguma par Eiropas Savienības darbību 49. pants) ikvienas dalībvalsts pilsonis var uzsākt un izvērst darbību citā dalībvalstī kā pašnodarbinātā persona. Izņēmums, uz kuru neattiecas iepriekš minētais, ir darbības, ar kurām notiek dalība valsts varas īstenošanā (Līguma par Eiropas Savienības darbību 51. pants).

Savukārt Eiropas Komisija uzskata, ka nosakot pilsonības nosacījumu notāriem Latvijā, tiek pārkāpts Līguma par Eiropas Savienības 49. pants, jo notāru darbībai Latvijā nav raksturīgas pazīmes, kas jebkādā veidā atšķirtos no Eiropas Savienības Tiesas izvērtētajām pazīmēm iepriekš minētajās lietās un kas viņu darbību tuvinātu valsts varas īstenošanai.

Ievērojot to, ka šī tiesvedība ir ierosināta par tiesību jautājumu pēc būtības, tas Latvijas Republikai nerada ne soda, ne kavējuma naudas maksāšanas pienākumu. Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 260. pantu, tikai gadījumā, ja dalībvalsts nav izpildījusi Eiropas Savienības Tiesas spriedumu, ar kuru konstatēts ES tiesību pārkāpums, Eiropas Savienības Tiesai pēc Eiropas Komisijas lūguma ar otro spriedumu ir tiesības noteikt dalībvalstij soda naudu vai kavējuma naudu.

Papildus jānorāda, ka Tieslietu ministrija vēl nav saņēmusi oficiālu Eiropas Komisijas prasības pieteikumu šajā lietā.

Jau iepriekš norādīts, ka Latvija vienreiz ir uzvarējusi Eiropas Komisiju tiesvedībā jautājumā par emisiju kvotu sadali - <http://www.tm.gov.lv/lv/aktualitates/tm-informacija-presei/latvija-uzvar-tiesvediba-pret-eiropas-komisiju>.

Saskaņā ar EST sniegto statistiku [1], piemēram, 2012. gadā Eiropas Komisija pret dažādām dalībvalstīm par saistību, kas izriet no

ES tiesību nepildīšanas, EST kopā iesniedza 58 prasības pieteikumus sākot no 1 līdz pat 12 prasības pieteikumiem pret vienu valsti. Līdz 2014. gadam Latvija bija vienīgā ES dalībvalsts, kuru Eiropas Komisija vispār nav iesūdzējusi EST.

□

(Informācija saskaņā ar Eiropas Savienības Tiesas ziņojumu, 2012 [2].)

Vispārēja informācija par Eiropas Savienības Tiesu un tiesvedības procesu:

Eiropas Savienības Tiesa ir Eiropas Savienības iestāde, kuras sastāvā ir Tiesa, Vispārējā tiesa un Civildienesta tiesa. Tā nodrošina, ka tiek ievērots tiesiskums ES Līgumu [3] (turpmāk – Līgumi) interpretēšanā un piemērošanā. Eiropas Savienības Tiesa saskaņā Līgumu noteikumiem:

lemj par prasībām, kuras iesniegusi kāda dalībvalsts, iestāde, fiziska vai juridiska persona,
pēc dalībvalstu tiesu pieprasījuma sniedz prejudiciālus nolēmumus par Savienības tiesību aktu interpretāciju vai iestāžu pieņemto aktu spēkā esamību,
lemj citās lietās, kas noteiktas Līgumos.

Līguma par Eiropas Savienības darbību 258. pants nosaka: „Ja Komisija uzskata, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu Līgumos paredzētu pienākumu, tā sniedz argumentētu atzinumu par attiecīgo jautājumu, vispirms dodot attiecīgai valstij iespēju sniegt savus paskaidrojumus. Ja attiecīgā valsts Komisijas noteiktajā termiņā neizpilda šā atzinuma prasības, Komisija var griezties Eiropas Savienības Tiesā.”

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību 260. pantu, ja Eiropas Savienības Tiesa konstatē, ka dalībvalsts nav izpildījusi kādu Līgumos paredzētu pienākumu, šai valstij jāveic pasākumi, kas vajadzīgi Tiesas sprieduma izpildei. Savukārt, ja dalībvalsts šo spriedumu nav izpildījusi, tad Eiropas Komisijai ir tiesības atkārtoti vērsties Tiesā, lūdzot noteikt dalībvalstij sodanaudu vai kavējuma naudu. Ja Tiesa konstatē, ka attiecīgā dalībvalsts nav izpildījusi tās spriedumu, tā var šai valstij uzlikt sodanaudu vai kavējuma naudu. Pamatojoties uz Eiropas Komisijas paziņojumiem [4] Latvijai piemērojama soda naudas minimālais apmērs ir 154 EUR/dienā un maksimālais - 3080 EUR/dienā, bet ne mazāks kā EUR 375000 kopā, savukārt kavējuma naudas apmērs var būt no EUR 455 līdz EUR 27300 par katru kavējuma dienu, ņemot vērā pārkāpuma smagumu un ilgumu.

Sīkāk par Eiropas Savienības Tiesu var uzzināt tās mājaslapā – www.curia.europa.eu

Tekstā izmantotās atsauces:

[1] Eiropas Savienības Tiesas ziņojums, 2012, 88-89. lpp., pieejams:
http://curia.europa.eu/jcms/upload/docs/application/pdf/2013-04/192685_2012_6020_cdj_ra_2012_lv_proof_01.pdf

[2] Turpat.

[3] Līgums par Eiropas Savienību; Līgums par Eiropas Savienības darbību.

[4] Komisijas paziņojums par Eiropas Kopienas Līguma 228. panta īstenošanu SEK(2005) 1658, pieejams: http://ec.europa.eu/eu_law/docs/docs_infringements/sec_2005_1658_lv.pdf; Komisijas paziņojums par datu aktualizēšanu, ko izmanto, lai aprēķinātu sodanaudas un kavējuma naudas, ko Komisija ierosina Tiesai piemērot pārkāpumu procedūrās C(2013) 8101 final, pieejams: http://ec.europa.eu/eu_law/docs/docs_infringements/c_2013_8101_lv.pdf

<https://www.tm.gov.lv/lv/jaunums/tieslietu-ministrijas-skaidrojums-par-eiropas-komisijas-uzsakto-tiesvedibu-par-notaru->

